

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»

ВІТЧИЗНЯНА НАУКА НА ЗЛАМІ ЕПОХ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції
(14 грудня 2018 року)

№47

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
**«ВІТЧИЗНЯНА НАУКА НА ЗЛАМІ ЕПОХ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

14 грудня 2018 року

Вип. 47

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2018

УДК 001(477)«19/20»
ББК 72(4Укр)63
В 54

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2018. – Вип. 47. – 587 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Базалук О.О. – доктор філософських наук, професор

Доброскок І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Воловик Л.М. – кандидат географічних наук, доцент

Євтушенко Н.М. – кандидат економічних наук, доцент

Руденко О.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Скляренко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Солопко І.О. – кандидат фізико-математичних наук, доцент

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук (відповідальний секретар)

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій.

©Автори статей

©Рада молодих учених університету

©ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОНЯТТЯ «КУЛЬТУРА» В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

У статті сформульовано визначення «інформаційної культури» студентської молоді в умовах інформаційного суспільства. Було проаналізовано значний науковий і практичний досвід, який може стати основою для вдосконалення підходів щодо формування інформаційної культури.

Ключові слова: інформаційна культура, студентська молодь, інформаційне суспільство.

The article deals with the definition of "informational culture" of student youth in the conditions of the information society. Considerable scientific and practical experience has been analyzed, which can become the basis for improving approaches to the formation of information culture.

Key words: informational culture, student youth, information culture.

Актуальність формування інформаційної культури пов'язана з розширенням впливу на молодь засобів масової комунікації. Відтак це зумовлює необхідність застосування особистісно орієнтованого підходу до розвитку критичного мислення студентів, становлення захисного механізму до значного впливу засобів масової комунікації, які, з одного боку, спричиняють відчутне зростання інтелектуального і культурного потенціалу особистості, а з іншого – можуть руйнівню впливати.

Вивченню загальних тенденцій розвитку інформаційної культури присвячено наукові дослідження Н. Джинчарадзе, Л. Скворцова, Л. Винарика і О. Щедрика. Результати аналізу психолого-педагогічних напрацювань вітчизняних дослідників дають змогу стверджувати, що в них накопичено значний науковий і практичний досвід, який може стати основою для вдосконалення підходів до формування інформаційної культури студентської молоді (М. Близнюк, Т. Богданова, Н. Гендіна, О. Гладченко, Ю. Рамський, А. Столяревська, А. Фінькова); визначено домінантні імперативи нової стратегії професійної підготовки фахівців з позиції нової філософії освіти (В. Андрущенко, С. Гончаренко, І. Зязюн, В. Кремень, В. Огнев'юк та інші). Значущими в контексті розгляду питання формування інформаційної культури педагогічних працівників є наукові дослідження Т. Бабенко, Є. Данильчук, М. Жалдака, О. Значенко, А. Коломієць, С. Конюшенко, Л. Лазаревої, О. Шиман.

Згідно з трактуванням С. Паршукова «інформаційна культура» у загальнонауковому розумінні – це систематизована сукупність знань, умінь, навичок, що забезпечує оптимальне здійснення індивідуальної інформаційної діяльності, спрямованої на задоволення як професійних, так і непрофесійних потреб в інформації [2, с. 23].

У процесі науково-дослідної роботи Б. Оранюк поняття «інформаційна культура» вживає в контексті культури безпеки, захисту від агресії і розглядає зазначене поняття як соціальний феномен, який входить у культуру суспільства в складі культури безпеки (поряд з культурою здоров'я, екологічною культурою тощо). Науковець зазначає, що основні функції культури зумовлені двоплановістю її структури. Звідси, культура повинна забезпечити суспільство всім необхідним для протистояння як негативним природним явищам, так і негативним наслідкам технологічного прогресивного розвитку суспільства для його прогресивного розвитку; з другого боку, культура повинна забезпечити людину власною мобільністю,

динамічністю, ефективністю всіх своїх механізмів, безупинно розвиватись і самовдосконалюватись [3, с. 291].

Інші науковці вважають, що провідним критерієм інформаційної культури виступає наявність інформаційної компетентності фахівця і визначають, що інформаційна культура – це система інтеграційних взаємодій між розвитком інформаційної грамотності відповідно до сучасних досягнень науки і техніки, розвитком інформаційного досвіду, де головним критерієм виступає на базі одержаної інформації потенціал продукування нової науково корисної інформації, що становить певний рівень інформаційної компетентності спеціаліста [1, с. 71].

Власне, гібридну війну можна у найзагальніших рисах визначити як сукупність заздалегідь підготовлених і оперативно реалізованих дій військового, дипломатичного, економічного, інформаційного характеру, спрямованих на досягнення стратегічних цілей. До складових гібридної війни відносяться традиційні та нестандартні загрози, тероризм, підривні дії, коли використовуються новітні чи нешаблонні технології для протидії перевазі супротивника у військовій силі.

Натомість сьогоднішня «гібридна війна» виявила не лише всі слабкі сторони української армії та суспільства, а й артикулювала новий виклик світу загалом та державам Східної Європи зокрема. Відсутність відкритого протистояння, використання нових тактик, дезінформації, створення за короткий час атмосфери паніки й загрози, використання живого щита з мирних мешканців продемонстрували безпорадність армії у війні нового типу.

Ми поділяємо думку про те, що інформаційна культура органічно входить у реальну тканину суспільного життя, надаючи йому нову якість, яка призводить до зміни багатьох соціально-економічних, політичних і духовних уявлень, що вже склались, надає якісно нові риси образу життя людини. Критеріями нової інформаційної культури є вміння людини адекватно формулювати свою потребу в інформації, знаходити її, переробляти, відбирати, оцінювати і створювати якісно нову [4, с. 253]. Саме вміння переробляти, аналізувати, адекватно сприймати інформацію й трансформувати у якісно нову передбачає формування інформаційної культури.

На основі проведеного аналізу нами було сформульовано визначення «інформаційної культури» як суспільного явища, яке представлене сукупністю елементів інформаційної культури, які передбачають механізми її сприйняття студентською молоддю й засоби обробки отриманої інформації задля перероблення її у якісний продукт, який сприяє створенню якісної нової інформації, що удосконалює й реалізує потенційні можливості суспільства в захисті студентської молоді від агресії в умовах інформаційно-гібридної війни.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Доля А. В. Роль інформаційної культури в процесі професійної підготовки вчителів початкових класів // Особливості підготовки сучасного фахівця. 2012. С. 67 – 74.
2. Інформаційна культура студента: Навчальний посібник з курсу «Інформаційна культура студента» / укл. С. В. Паршуков. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2014. 121 с.
3. Оранюк Б. Ю. Педагогічна модель процесу формування інформаційної культури учнів у мережевому спілкуванні // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. № 10 (54). С. 288 – 298.
4. Хоть І. Проблеми формування інформаційної культури українського суспільства // Наук. Вісник Ужгородського ун-ту. Серія : Політологія, Соціологія, Філософія. 2010. Вип. 14. С. 250 – 253.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2018. – Вип. 47. – 587 с.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань, достовірність матеріалів несуть автори публікацій. Передрук і відтворення опублікованих у збірнику матеріалів будь-яким способом дозволяється тільки при посиланні на «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку».

Матеріали науково-практичної інтернет-конференції розміщені на сайті:
<http://confscience.webnode.com.ua>

Укладачі: С.М.Кикоть, І.В.Гайдаєнко
Верстка та дизайн: І.В.Гайдаєнко

Адреса оргкомітету та редколегії:
вул. Сухомлинського, 30 (к. 100),
м. Переяслав-Хмельницький,
08401, Київська обл., Україна
тел. 0930569496,
сайт: confscience.webnode.com.ua

